

2.1. ROZDÍLY MEZI PROMLČENÍM A PREKLUZÍ

Prekluze (zánik práva marným uplynutím doby, v níž nebyl učiněn potřebný právní úkon) zdůrazňuje spíše právní jistotu na úkor ekvity, zatímco institut *promlčení* chrání po jisté době povinného před pozdními požadavky dříve oprávněného, ale na rozdíl od prekluze umožňuje se souhlasem povinného plnění i po uplynutí promlčecí doby. K prekluzi se na rozdíl od promlčení přihlíží z *úřední povinnosti*, prekluzí zaniká nejen nárok, ale samotné právo a lze proto (na rozdíl od promlčení) žádat vrácení plnění poskytnutého z prekludovaného závazku (jde o plnění bez právního důvodu).

Veškerá právní úprava promlčení v obchodním zákoníku má *kogentní charakter*.

2.2. PŘEDMĚT PROMLČENÍ

Promlčení podle obchodního zákoníku podléhají jen práva z *obchodních závazkových vztahů* upravených obchodním zákoníkem. Ani v obchodních vztazích se *nepromlčuje* právo vlastnické. Promlčitelné není ani právo k obchodní firmě.

2.3. PROMLČECÍ DOBA A JEJÍ BĚH

Obchodní zákoník rozlišuje *čtyřletou* promlčecí dobu *obecnou*, která má *podpůrný charakter* a použije se jen v případě, že pro jednotlivá práva není právním předpisem (ev. dohodou) odchylně stanovena kratší nebo delší promlčecí doba *zvláštní*.

Obecně začíná běžet promlčecí doba u práv vymahatelných u soudu ode dne, kdy právo u soudu mohlo být poprvé uplatněno. U práv uskutečnit právní úkon běží promlčecí doba ode dne, kdy právní úkon mohl být poprvé učiněn. V některých případech jsou upraveny počátku běhu lhůt speciálně.

Běh promlčecí lhůty nemusí být nepřetržitý, zákon zná její stavení a přetržení. Bez ohledu na jakékoliv změny v běhu promlčecí doby promlčecí doba skončí *nejpozději uplynutím deseti let ode dne, kdy počala běžet poprvé*.

3. VZNIK OBCHODNÍCH ZÁVAZKŮ A UZAVÍRÁNÍ OBCHODNÍCH SMLUV

Smlouva nejčastěji vede ke vzniku závazkového právního vztahu. Právní závazky však mohou vzniknout i ze zákona, z rozhodnutí státního nebo jiného orgánu, z porušení právní povinnosti.

3.1. VÝMĚNA SMLUVNÍCH PROJEVŮ

Smluvní *návrh* může být podán kteroukoliv ze smluvních stran. Návrh musí být dostatečně určitý a může směřovat buď vůči určitým osobám a nebo vůči neurčitým osobám.

Návrh působí svými právními účinky (zejm. zakládá vázanost odesilatele) od okamžiku, kdy *dojde* příjemci. Návrh je *zásadně zrušitelný*.

Od zrušení a odvolání návrhu se liší *zánik* návrhu. Návrh zaniká, jestliže uplynula akceptační lhůta, aniž byl návrh přijat, nebo uplynula doba přiměřená s přihlédnutím k povaze navrhované smlouvy a k rychlosti prostředků použitých navrhovatelem k zaslání návrhu, nebo navrhovatelí došel projev o odmítnutí návrhu.

Byl-li návrh podán ústně, zaniká, není-li akceptován ihned, ledaže by z jeho obsahu vyplývalo něco jiného.

Přijetí návrhu má účinky až od okamžiku dojití navrhovatelí. Přijetí může být odvoláno za předpokladu, že *dojde* navrhovatelí dříve nebo nejpozději současně s přijetím.

Akceptační lhůta může být předem dohodnuta nebo může být jednostranně stanovena navrhovatelem, ev. podpůrně platí lhůta přiměřená. Je-li návrh přijat se zpožděním, má to v zásadě stejný význam, jako by nebyl přijat.

Návrh musí být skutečně přijat a nejsou přípustné žádné domněnky nebo fikce reálného souhlasu.

3.2. FORMA A OBSAH SMLUVNÍCH PROJEVŮ

Písemnou formu k platnosti smlouvy vyžaduje obchodní zákoník jen v případech, kdy tak sám stanoví nebo když alespoň jedna ze stran projeví při uzavření smlouvy vůli, aby smlouva byla uzavřena písemně. Z hlediska právní jistoty je vhodnější uzavírat smlouvy zásadně písemně. Písemný úkon je platný, jen je-li *podepsán* jednající osobou.

3.2.1. PROJEV VŮLE

se vykládá především podle *úmyslu* jednající osoby, pokud tento úmysl byl adresátovi projevu vůle znám nebo mu znám být musel. Nelze-li použít toto pravidlo, je rozhodující pro posouzení smluvního projevu *dobrá víra* adresáta smluvního projevu a projev vůle se hodnotí podle významu, který by mu zpravidla osoba v postavení adresáta přikládala, a to ve spojení se *všemi okolnostmi* projevu vůle, včetně předmluvních jednání a včetně *stranami zavedené praxe a následného chování stran*

3.2.2. PODMÍNKY

jsou takové složky právního úkonu, které jeho účinnost vážou na nejistou a neznámou okolnost. Tradičně se rozlišují podmínky odkládací (suspenzivní), které způsobují vznik účinků

právního úkonu až když nastanou a rozvazovací (rezolutivní), které svým vznikem účinky již nastalé naopak ruší. V pochybnostech je podmínka považována za odkládací.

3.3. SMLUVNÍ TYPY A NEPOJMENOVANÁ SMLOUVA

3.3.1. SMLOUVA A SMLUVNÍ TYP

Pod *typy* smluv se vesměs rozumí pojmenované modely smluvních vztahů, řídicích se určitými individualizovanými pravidly. Smlouvy obsahující prvky dvou či více smluvních typů se označují jako *smlouvy smíšené*.

Jako *druhy* se označují obecnější skupiny smluv, tříděné podle různých kritérií (např. na dvou- a vícestranné, apod.).

3.3.2. NEPOJMENOVANÁ SMLOUVA

nemůže využít (na rozdíl od smluv pojmenovaných) dispozitivní normy, použitelné při absenci jiné dohody stran a vztah inominátní smlouvou založený spočívá jen na tom, co bylo smluveno, a na obecných ustanoveních občanského a obchodního zákoníku o závazkovém právu

3.4. SMLOUVA A OBCHODNÍ PODMÍNKY

Obchodní podmínky jsou *nepřímým smluvním ujednáním*, které se stane součástí kupní smlouvy v okamžiku, kdy s tím obě stran projeví souhlas. Odchylná ujednání ve smlouvě *přednost před zněním obchodních podmínek*.

3.5. SMLOUVA O UZAVŘENÍ BUDOUCÍ SMLOUVY (PACTUM DE CONTRAHENDO)

umožňuje podnikatelům zjednat si určitou právní jistotu, odpovídající daným okolnostem a zejména si v předstihu vytvářet jisté právní zázemí pro uzavření konečných (realizačních) smluv, až k tomu budou vytvořeny potřebné předpoklady. Závazek uzavřít budoucí smlouvu může být buď jednostranný nebo oboustranný. Pro vznik přípravné smlouvy je nutné v *písemné formě* se dohodnout na *době uzavření* budoucí smlouvy a na *předmětu plnění* budoucí smlouvy, který musí být určen alespoň obecným způsobem. Jestliže se okolnosti, z nichž strany při uzavření přípravné smlouvy zřejmě vycházely, významně změnily, pak za stannovených předpokladů zaniká závazek uzavřít budoucí smlouvu i závazek doplnit chybějící obsah smlouvy.